

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук

Крупницького Олександра Станіславовича

**на дисертаційне дослідження Лимара Максима Володимировича на
тему: «Публічне адміністрування професійного навчання в
Національній поліції України», подане на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне
право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність наукового аналізу теми дисертаційного дослідження.

Національна поліція України є найбільшим за чисельністю правоохоронним органом, що виконує широкий спектр функцій, спрямованих на забезпечення громадської безпеки, правопорядку та надання поліцейських послуг. Проте сучасні виклики, зокрема повномасштабна збройна агресія проти України, істотно трансформували характер діяльності поліції. Поліцейські не лише виконують адміністративні й правоохоронні функції, але й долучаються до оборони держави, що підвищує вимоги до їхньої професійної підготовки.

Актуальність дослідження публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України зумовлена необхідністю адаптації освітніх програм до умов воєнного часу, інтеграції кризових компетентностей, запровадження спеціалізованої підготовки та забезпечення сталого розвитку поліцейської освіти відповідно до європейських стандартів. Особливої значущості ця проблематика набуває в контексті реалізації стратегічних документів державної політики в галузі освіти, безпеки, цифровізації та інституційного розвитку, включаючи Стратегію розвитку вищої освіти на 2022–2032 роки, Національну стратегію розвитку інклюзивного навчання до 2029 року, а також Концепцію реформування освіти в системі МВС України.

Додаткову переконливість обраній темі надають результати соціологічних досліджень, які свідчать про невисокий рівень довіри громадян

до поліції та водночас — про наявність запиту на якісну, безперервну професійну підготовку поліцейських. Актуальність наукового аналізу підтверджується й практичною значущістю проблеми, оскільки ефективне адміністрування професійної освіти в Національній поліції є передумовою підвищення професіоналізму особового складу, належної реалізації правоохоронної функції держави та зміцнення обороноздатності в умовах гібридних загроз.

Метою дисертаційного дослідження є розкриття змісту, особливостей і напрямів публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України, а також обґрунтування практичних підходів до вдосконалення цієї діяльності в умовах воєнного стану та трансформації публічного управління. Об'єктом дослідження виступає система публічного адміністрування професійної підготовки поліцейських, а предметом — адміністративно-правові засади, механізми та інструменти забезпечення професійної освіти в системі МВС України.

Таким чином, обрана тема дослідження має високу наукову, практичну та соціальну значущість, а її актуальність обумовлюється як трансформаціями у сфері безпеки, так і необхідністю інституційного вдосконалення механізмів публічного адміністрування професійного навчання в поліції.

Достовірність і наукова обґрунтованість результатів дисертаційного дослідження зумовлені належною науковою організацією роботи, що включає логічно узгоджені предмет, об'єкт, мету, завдання та методологічну основу аналізу. Комплексне застосування методів наукового пізнання дало змогу дослідити публічне адміністрування професійного навчання в Національній поліції України як багатовимірне правове явище з теоретичних, нормативних, інституційних і практичних позицій.

Загальнонаукові методи, зокрема метод системного підходу, забезпечили вивчення об'єкта дослідження як цілісної системи, із урахуванням вертикальних і горизонтальних зв'язків між елементами публічного адміністрування. Методи індукції та дедукції дозволили здійснити

логічний перехід від загального до спеціального й навпаки, що особливо проявилось у формулюванні проміжних висновків і завершальних теоретичних узагальнень. Герменевтичний метод був використаний для інтерпретації положень наукових, законодавчих і публіцистичних джерел, а логіко-семантичний аналіз дав змогу уточнити термінологічний апарат та дослідити доктринальні позиції науковців.

Серед спеціальних методів центральне місце займає спеціально-юридичний (формально-догматичний) метод, що дозволив проаналізувати чинне законодавство України, країн Європейського Союзу та міжнародні документи. Прогностичний метод у поєднанні з прийомами правотворчості використано для формулювання практичних пропозицій щодо удосконалення нормативно-правового регулювання. Статистичний метод застосовано для обробки результатів соціологічного опитування (Додаток Б), що надало роботі емпіричної достовірності.

Нормативним підґрунтям дисертації виступають Конституція України, Закони України: «Про Національну поліцію», «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про вищу освіту», відповідні міжнародні та європейські акти, а також підзаконні нормативно-правові документи МВС та Національної поліції України. Це забезпечує нормативну репрезентативність висновків дослідження. Емпіричну базу дисертації становить адміністративна практика, матеріали й аналітичні документи, підготовлені Кабінетом Міністрів України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством освіти і науки України, Національною поліцією України, а також результати власного соціологічного опитування.

Узгодженість усіх складових - об'єкта, предмета, мети, завдань, методів, емпіричної бази та нормативної основи – дозволила сформулювати цілісну методологію дослідження та забезпечити високий рівень достовірності отриманих результатів, що відповідає сучасним вимогам юридичної науки.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень у науці адміністративного права,

що системно, у логічній послідовності розкриває засади, сутність і змістовні характеристики публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України. За результатами проведеного аналізу сформульовано наукові положення та висновки, запропоновані особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

- розкрита сутність професійного навчання в Національній поліції України в умовах воєнного стану пов'язаного з відбиттям повномасштабного російського вторгнення в Україну, як системи засад та заходів реагування на екзистенційну загрозу для Української нації, в якій основна увага приділяється безпосередній підготовці поліцейських до здійснення функції оборони держави та забезпечення прав громадян в екстремальних умовах російських терористичних обстрілів та руйнувань, забезпечення захисту великої кількості переселенців, підтримання безпеки та правопорядку в умовах обігу великої кількості зброї, боєприпасів вибухонебезпечних предметів та взаємодії з військовослужбовцями Збройних Сил інших сил оборони України, ветеранів бойових дій з загостреним відчуттям соціальні справедливості;

- на прикладі держав північної Європи Бельгії, Естонії, Нідерландів, Норвегії та Швеції здійснено компаративну характеристику професійного навчання поліцейських на основі загальноєвропейських стандартів, цінностей та етичних правил на засадах глибокого знання поліцейськими європейських та національних правових норм, професійної діяльності виключно в рамках закону, виваженого застосування поліцейського примусу в ситуаціях крайньої необхідності з пріоритетом засвоєння практичних аспектів (на вищих рівнях навчання поєднання фундаментальний теорії та практики) та комунікативних здібностей, формування фахівців здатних ефективно виконувати адміністративні та правоохоронні функції швидко реагувати на новітні виклики що прищеплюються здобувачем освіти специфічними умовами навчання, як правило в спеціалізованих поліцейських академіях;

удосконалено:

- адміністративно-правовий статусу академій (патрульної) поліції ознаками яких є створення виключно наказами МВС України, встановлене нормативно-правове регулювання профільними поліцейськими та освітніми законами, наказами МВС та Національної поліції України щодо забезпечення підготовки поліцейських, організацію освітньої діяльності, що включає первинну професійну підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку, відповідно до державних та відомчих стандартів освіти за затвердженими програмами;

- юридичну природу адміністративних актів, які видаються адміністративними органами для забезпечення професійного навчання співробітників Національної поліції України, які є односторонніми індивідуальними рішеннями загальних і спеціальних адміністративних органів, які у більшості випадків приймаються імперативно без згоди осіб щодо яких вони спрямовані, вирішують питання пов'язані із навчальним процесом та проходженням служби здобувачами освіти закладів зі специфічними умовами навчання, призводять до виникнення зміни чи припинення певних адміністративно-правових відносин, підлягають контролю з боку вищих адміністративних органів і можуть бути оскаржені в адміністративному та судовому порядку;

- наукові засади щодо стандартизації професійної освіти в Національній поліції України, як інструментів публічного адміністрування навчання, шляхом адміністративної діяльності центрального органу виконавчої влади який забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти та провідних фахівців (вчених) у сфері професійної поліцейської освіти стосовно розробки рецензування та затвердження на засадах консенсусу характеристик та правил навчання та оцінювання здобувачів поліцейських та правоохоронних спеціальностей спрямованих на забезпечення Національної поліції України патріотичними, професійними та доброчесними поліцейськими;

- удосконалено напрями, засади, засоби та запропоновані конкретні зміни та доповнення до чинного законодавства щодо підвищення ефективності професійної освіти в Національній поліції України, шляхом актуалізації трирівневої системи підготовки кадрів, розвитку стандартів навчання, що поєднують теоретичні знання з практичними навичками, використання новітніх інформаційних технологій та психологічних тренінгів для роботи в екстремальних умовах, обґрунтовано об'єктивну необхідність утвердження нової спеціальності «Поліцейська діяльність», в межах освітньої галузі «Право», яка б відповідала сучасним вимогам і гарантувала спеціальну якісну підготовку поліцейських;

отримали подальшого наукового розвитку:

- основи щодо поєднання засад закритості та відкритості професійного навчання в системі МВС. Принцип гібридного підходу до професійного навчання. Коли на низових рівнях (первинна професійна підготовка та перепідготовка) навчання програми навчання спрямовані виключно на потреби професійних знань, вмінь компетенції поліцейських з видачою документу відомчої форми. При здійсненні навчання поліцейських у вищих закладах освіти МВС України з специфічними умовами навчання для потреб Національної поліції України застосовується як правило відкрита система навчання за акредитованими програмами, що дає більш широкі знання для еліти Національної поліції України та забезпечує компетентні можливості на керівних засадах більш ефективно взаємодіяти з публічними органами посилюючи правоохоронну функцію держави в цілому;

- наукові положення щодо спеціальних інструментів публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України, як заходів спрямованих на ефективну підготовку поліцейських, їх адаптації до службових умов та розвитку ключових патріотичних професійних та етичних навичок. До таких інструментів належать контроль за процесом навчання, виховна робота, організація табірних зборів і присяги, комп'ютерних симуляторів та віртуальних тренажерів, які мають на меті зміцнення

дисципліни та формування морально-етичних цінностей серед курсантів, забезпечують практичне відпрацювання тактичних завдань та критичних ситуацій у безпечному середовищі, сприяють формуванню поліцейських з високим рівнем професійної відповідальності та готовністю до виконання службових обов'язків у складних умовах, зокрема під час надзвичайних ситуацій чи воєнних дій.

Практичне значення результатів. Практична цінність одержаних результатів полягає у можливості використання сформульованих положень і рекомендацій у діяльності МВС, закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, у процесі підготовки та реалізації проєктів нормативно-правових актів. Результати дослідження вже впроваджено в освітній процес (викладання дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права») та в науково-дослідну роботу Науково-дослідного інституту публічного права.

Апробація результатів і публікації. Положення дисертації були апробовані на науково-практичних конференціях (Київ, 2020; Одеса, 2022), результати оприлюднено у п'яти наукових статтях (чотири – у фахових юридичних виданнях України, одна – в іноземному правничому журналі), а також у двох тезах доповідей. Це свідчить про належну апробацію здобутих результатів та їхнє визнання науковою спільнотою.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертація є самостійною науковою працею, виконаною з дотриманням принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки плагіату ознак недоброчесного запозичення не виявлено. Джерела використано коректно, посилання оформлено відповідно до вимог.

Оформлення дисертації. Матеріали дисертації структуровані логічно та послідовно. Робота написана державною мовою з дотриманням наукового стилю. Оформлення відповідає чинним вимогам МОН України.

Зауваження і дискусійні положення. Незважаючи на високий рівень наукової обґрунтованості та системність викладеного матеріалу, дисертація

має окремі недоліки та положення, що можуть бути предметом наукової дискусії:

1. На сторінці 35-36 здійснюється аналіз проблеми підвищення кваліфікації за відповідним напрямом службової діяльності не рідше одного разу на три роки, а також перед призначенням на керівну посаду, у тому числі на вищу керівну посаду порівняно з тією, яку особа займала раніше. Наприкінці аналізованого абзацу порушується проблема публічної влади в умовах воєнного стану, яка об'єднує український народ для захисту держави від російсько-терористичної агресії. Водночас не розкривається, яким чином змінюються терміни підготовки поліцейських в умовах воєнного стану, запровадженого у зв'язку з повномасштабним російським вторгненням в Україну.

2. У підрозділі 1.2 аналізується певний досвід засад публічного адміністрування в США та ФРН. Це видається нелогічним, оскільки зазначену проблематику доцільно було б розглянути у спеціалізованому підрозділі 3.2 дисертації «Європейський досвід публічного адміністрування професійного навчання поліції».

3. Потребує уточнення категоричне твердження про те, що нормативно-правові акти, які видаються адміністративними органами у сфері публічного адміністрування професійної освіти в Національній поліції, не можуть заміняти закони (с. 89).

4. У підрозділі 3.1 здійснюється узагальнення міжнародних та європейських основоположних джерел м'якої дії, які визначають, що в процесі професійного навчання поліцейським мають прищеплюватися широкий спектр професійних знань, навичок і цінностей. Потребує роз'яснення, що саме автор розуміє під цією категорією.

Ці зауваження мають дискусійний характер і не знижують загальної наукової цінності проведеного дослідження. Вони можуть слугувати основою для подальших наукових пошуків здобувача.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК. Дисертаційне дослідження Лимара Максима Володимировича на тему «Публічне адміністрування професійного навчання в Національній поліції України» є завершеною самостійною науковою працею, яка вирішує важливе наукове завдання щодо удосконалення адміністративно-правових засад організації професійної освіти в системі МВС України. Робота має високий теоретичний рівень, належну аргументованість, практичну цінність і повністю відповідає критеріям, визначеним Порядком присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а також Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40. Ураховуючи викладене, вважаю, що Лимар Максим Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

кандидат юридичних наук,

старший оперуповноважений управління стратегічних розслідувань

в Запорізькій області Департаменту стратегічних розслідувань

Національної поліції України,

доцент кафедри публічного та міжнародного права

ННІ «Юридичний інститут» Київського національного

економічного університету імені

Вадима Гетьмана

Олександр КРУПИЦЬКИЙ

*Підпис Кругицького О. засвідчую
Негласник управління стратегічних
розслідувань в Запорізькій області
Департаменту стратегічних розслідувань
Національної поліції України*



Олександр БОГДАН